

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programja

Engedjenek meg egy személyes megjegyzést: több mint ötven éve ismerem Kozma Imre atyát. Jól emlékszem arra az időre, amikor megalapította a Magyar Máltai Szeretetszolgálatot, Vácott pedig a Betegápoló Irgalmasrend kórháza miatt fűz bennünket szoros kapcsolat egymáshoz.

Most azonban nem róla, hanem a tanítványairól, pontosabban a tanítványok által képviselt értékrendről kell szólnunk. A Jelenlét programról, amely Vecsei Miklós alelnök irányítása alatt formálódott, és hosszú éveken át zajló útkereső kísérletek során lett szemléletmódból módszer, majd módszerből program. Még egy személyes megjegyzést hadd fűzzek hozzá, Miklóssal körülbelül húsz éve találkoztam először. Emlékszem rá, mert úgy beszélt a nyomorról és a cigányságról, ahogyan szerintem beszélni kell, és ugyanazokat az igazságokat mondta ki, amelyeket én is igaznak tartok. Nem meglepő, hogy a Váci Egyházmegyében működő Ceferino házunk hasonló elvek alapján végzi misszióját, mint ahogyan a Máltai Szeretetszolgálat működik Tarnabodon, vagy Monoron.

A legelesettebbek, a nyomorban élők, a kitzasztottak felemelése évezredek óta keresztény kötelezettségünk. De időnként úgy tűnik, még ennyi idő után sem tudjuk, hogyan kellene jól csinálni.

Sokan úgy gondolják, ha adnak valamit, azzal mintegy eleget tesznek ennek a kötelezettségnek. El kell ismernünk, hogy a mai világban már ezt is nevezhetjük eredménynek. Mi azonban mégsem gondolhatjuk azt, hogy az adományainktól a másik embernek jobb lett az élete. Hiszen nem is ismerjük őt. Nem tudjuk, mikor és hol tört ketté a sorsa, nem tudjuk, mi lehetne még belőle, ha sikerülne talpra állnia. Ez a kérdés különösen a nyomorba született gyerekek esetén fájdalmas, hiszen sokukról soha nem derül ki, mi lehetne belőlük, ha igazi esélyt kapnának.

A probléma abban rejlik, hogy felületesen nem lehet segíteni. A nyomor nem azonos a szegénységgel, hanem a mélységnek egy másik dimenziója. A nyomorúság az, amikor a hiány olyan mértéket ölt, hogy szétmarja a közösséget. Eltűnik a holnap, csak a ma számít. A pillanatnyi szükség felülír mindent, nem számít más, csak a túlélés. Az így élő emberekről a társadalom többsége semmit nem tud, képletesen mondván ők már nem látszanak a jóléti erkélyről. Ha fel akarjuk emelni őket, ahhoz előbb le kell hajolnunk hozzájuk. Csak így tudunk találkozni velük, csak így lehet megérteni őket. De ezt is tudni kell jól csinálni, amit nevezhetünk akár a lehajlás művészetének is.

Jézus tudta, mi lakik az emberekben. Mi nem mindig tudjuk. De szerencsére néhány egyszerű mondat segít megtalálni a helyes utat. Nem bonyolult, Csukás István például a Süss a sárkányban így fogalmazott: : Ha szereteted, viszontszeret... Egy másik mondat Somos László atyától: Jobbá szidni senkit nem lehet, csak jobbá szeretni. És egy harmadik, amit Miklóstól már sokszor hallottam: ahhoz, hogy valaki meggyógyuljon, annyi ideig kell szeretni, amennyi ideig nem szerették őt.

A máltaiak szerint a Jelenlét az ő szóhasználatukban azt jelenti, jelen vannak a másik ember életében. Ez hosszú távú elköteleződés valaki mellett. Az úton apró lépésekkel indulnak: ha a telep házaiban nincs fűtés, a máltai irodában is hideg lesz, és csak akkor kezdenek fűteni, ha már a többiek is begyújtottak. Együtt sírnak, együtt nevetnek. Közben megismerik egymást, kiderül, milyen súlyok húzzák le a családokat. Nem biztos, hogy a máltai segítő mindenre tudja majd a megoldást, de ha a kiválasztott irány zsákutcába visz, elindulnak egy másik úton. A sikernek nincs receptje, nem léteznek univerzális megoldások. A Jelenlét program mindig személyre szabott segítséget nyújt, nem az egész falu problémáját akarja

megoldani, hanem egyénekét, családokét. De ha kellően sok család élete változik meg, az egy idő után a település egészén is látható lesz.

A Jelenlét program útkereső kísérletei során indultak el a mozgó játszóterek, itt derült ki, hogy a labdarúgás a szociális munka leghatékonyabb eszköze is lehet, és innen indult a közös zenélés sikerélményeire alapozó Máltai Szimfónia Program is.

A Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programjának ismert helyszínei: **a budapesti Szatmár utca, Tarnabod, a monori cigánytelep, a pécsi György-telep, a veszprémi „Pokoli torony”, a tatabányai Mésztelep, Gyulaj, a miskolci Lyukóvölgy és a Számozott utcák**, újabban pedig **Tiszabó** és **Tiszabura**. Mit változtatott meg a máltaiak jelenléte? Van, amit ebből már látni lehet. Reggelente például egyre többen indulnak munkába. Az iskolában kevesebb a bukás. Az utcáról eltűnnek a szeméthegek, a kerítéseken mosott ruha szárad. És van, ami nem látszik, de alighanem minden másnál fontosabb: az ott élők elfogadják, hogy ők is éppen „embernyit érnek”. Nemcsak fájdalmaik és problémáik lehetnek, hanem feladataik és céljaik is. Mert a Máltai Szeretetszolgálat Jelenlét programjával visszaköltözött otthonaikba a remény.

Dr. Beer Miklós